

***АНЕКС ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА
Основне школе "3. Октобар" Бор***

Република Србија
Основна школа „3. Октобар“
3. Октобар број 71
Број: 1235/11
Бор, 15.09.2022. године

На основу члана 119. Закона о основама система образовања и васпитања и члана 84. Статута Основна школа „3. Октобар“ у Бору, Школски одбор је на редовној седници одржаној дана 15.09.2022. године, донео

ОДЛУКУ

I

Усваја се Анекс Школског развојног плана за шк. 2022/23. годину.

II

Одлука је донета једногласно.

III

Одлуку доставити директору школе, Школском одбору и архиви.

Председник Школског одбора



Иван Стаменковић

*за 3. разред - наставни предмет:
„Дигитални свет“
за период 2020/24.године*

На основу члана 67. став 1. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18 – др. закони, 10/19, 6/20 и 129/21) и члана 17. став 4. и члана 24. став 2. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 – исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 – УС, 72/12, 7/14 – УС, 44/14 и 30/18 – др. закон),

Министар просвете, науке и технолошког развоја доноси

ПРАВИЛНИК

о допуни Правилника о програму наставе и учења за трећи разред основног образовања и васпитања

Члан 1.

У Правилнику о програму наставе и учења за трећи разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС – Просветни гласник”, бр. 5/19, 1/20 и 6/20) у делу: „3. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ”, после програма предмета: „ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ”, додаје се програм предмета: „ДИГИТАЛНИ СВЕТ.

На основу садржаја из поменутог Правилника, школа саставља Анекс Школског програма у наставку.

Назив предмета	ДИГИТАЛНИ СВЕТ	
Циљ	Циљ наставе и учења предмета Дигитални свет јесте развијање дигиталне компетенције ученика неопходне за безбедну и правилну употребу дигиталних уређаја за учење, комуникацију, сарадњу и развијање основа алгоритамског начина размишљања.	
Разред	Трећи	
Годишњи фонд часова	36 часова	
ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – унесе текст (речи и реченице) помоћу физичке и/или виртуелне тастатуре у програму за обраду текста; – селекује и измени (обрише, дода) текст; – именује, сачува и поново отвори текстуалну датотеку; – допише текст на слику коришћењем едитора за текст у програму за обраду слике; – именује, сачува и поново отвори графичку датотеку; – објасни својим речима сврху коришћења прегледача и претраживача за приступ садржајима светске мреже; – осмисли кључне речи на основу којих ће на интернету тражити потребне дигиталне садржаје; 	ДИГИТАЛНО ДРУШТВО	<p>Унос краћег текста помоћу физичке и виртуелне тастатуре (функције Shift, Enter, Space bar, Caps Lock, Delete, Backspace тастера).</p> <p>Селектовање и основно едитовање текста (брисање, додавање).</p> <p>Чување текстуалног документа, именовање и поновно отварање.</p> <p>Додавање текстуалног објашњења на слику, чување, именовање и поновно отварање.</p> <p>Претраживање интернета (прегледачи, претраживачи, кључне речи, информисаност о томе како су резултати претраге одабрани и ранжирани; критички однос према резултатима претраге).</p> <p>Етичко коришћење туђих дигиталних материјала.</p> <p>Коришћење технологије ван школе- примери дигитализације у</p>

<p>– објасни својим речима на који начин се формирају резултати претраге интернета;</p>		<p>свакодневном животу у чијој је основи вештачка интелигенција.</p>
<p>– објасни својим речима због чега треба критички прићи садржајима који се налазе на интернету;</p> <p>– објасни својим речима због чега је неопходно да дигиталне садржаје пронађене на интернету користимо на етички начин;</p> <p>– наведе примере дигитализације у свакодневном животу током којих се стиче утисак да се дигитални уређај понаша интелигентно;</p>	<p>БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА</p>	<p>Дигитални углед.</p> <p>Усклађеност дигиталних садржаја са узрастом корисника.</p> <p>Дигитално насиље.</p> <p>Примерена комуникација у дигиталном окружењу.</p> <p>Израда личног плана коришћења дигиталних уређаја.</p>
<p>– објасни шта је дигитални углед и како се он изграђује;</p> <p>– одабира дигиталне садржаје на основу PEGI ознаке у складу са својим узрастом;</p> <p>– препозна дигитално насиље и реагује на одговарајући начин;</p> <p>– направи лични план коришћења дигиталних уређаја уз помоћ наставника;</p> <p>– означи начин комуникације путем интернета који највише одговара контексту у коме се комуникација дешава;</p> <p>– решава алгоритамски једноставан проблем у визуелном програмском језику чије решавање може да захтева понављање (програмски циклус);</p> <p>– утврди шта је резултат извршавања датог једноставног алгоритма/програма који садржи понављање;</p> <p>– уочи и исправи грешку у једноставном алгоритму/програму који садржи понављање;</p> <p>– решава алгоритамски једноставан проблем у визуелном програмском језику чије решавање може да захтева гранање;</p> <p>– наведе неке од оператора поређења (мање, веће и једнако) и</p>		<p>АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИШЉАЊА</p>

<p>у конкретном примеру предвиди резултат њиховог извршавања (тачно, нетачно);</p> <p>– наведе аритметичке операторе (+, -, * и /) и у конкретном примеру предвиди резултат њиховог извршавања;</p> <p>– примени блокове оператора поређења при креирању програма у визуелном програмском језику, који садрже гранање;</p> <p>– објасни потребу употребе гранања и понављања у програмима својим речима.</p>		
--	--	--

Кључни појмови садржаја: уређивање текста, обрада слике, претраживање интернета, дигитални материјали, понашање у дигиталном окружењу, алгоритам, програмирање у визуелном програмском језику.

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Предмет Дигитални свет намењен је развијању дигиталне компетенције код ученика трећег разреда основне школе. Програм наставе и учења за трећи разред оријентисан је на процес учења и остваривање исхода.

Исходи су искази о томе шта ученици умеју да ураде на основу знања која су стекли учећи предмет Дигитални свет. Представљају опис интегрисаних знања, вештина, ставова и вредности ученика, који су груписани у три наставне теме: *Дигитално друштво*, *Безбедно коришћење дигиталних уређаја* и *Алгоритамски начин размишљања*.

I. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Полазећи од датих исхода и садржаја наставник најпре креира свој годишњи – глобални план рада из кога ће касније развијати своје оперативне планове. Дефинисани исходи олакшавају наставнику даљу операционализацију исхода на ниво конкретне наставне јединице. При планирању треба, такође, имати у виду да се исходи разликују, да се неки лакше и брже могу остварити, али је за већину исхода потребно више времена и више различитих активности.

Наставник је у планирању, припреми и остваривању наставе и учења аутономан. За сваки час треба планирати и припремити средства и начине провере остварености пројектованих исхода.

II. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Наведене исходе потребно је остварити са различитим нивоима расположивости дигиталних уређаја намењених за коришћење од стране ученика. Наставник треба да реализује наставу у кабинету за Информатику и рачунарство и омогући ученицима да користе рачунаре на начин који директно доприноси остваривању дефинисаних исхода учења. Препорука је да два ученика користе један рачунар како би се развило вршњачко учење, делила одговорност и развијао тимски рад. Вероватно је да ученици имају искуства са коришћењем дигиталних уређаја. Од изузетног је значаја да та искуства наставник увиди и уважи. Ученици могу бити вешти корисници технологије, али то не значи да су и компетентни у овој области. У том смислу, наставник има слободу да наставу организује у складу са техничким могућностима, предзнањима и потребама својих ученика.

Током реализације наставе, рад наставника мора бити континуирано усмерен ка смањивању дигиталног јаза. Важно је да наставници помогну ученицима који немају могућност приступа технологији од куће тако што ће их, у кабинету за Информатику и рачунарство, повезати са ученицима који су дигитално спретни и радити на поспешивању вршњачког учења. Обавезивање ученика да користе наставне материјале за које им је потребан приступ интернету од куће неправедно је према онима који га немају. За такве ученике наставник мора да обезбеди алтернативу – могућност приступа школским дигиталним уређајима, пре или после наставе.

СЛОБОДНЕНАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ ОД ПЕТОГ ДО ОСМОГ РАЗРЕДА ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

На основу члана 67. став 1. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18 – др. закон, 10/19 и 6/20),

Министар просвете, науке и технолошког развоја доноси

ПРАВИЛНИК

о допунама Правилника о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања

Члан 1.

У Правилнику о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС – Просветни гласник”, бр. 15/18, 18/18, 3/19, 3/20 и 6/20), у Програму наставе и учења за пети разред основног образовања и васпитања, на крају текста додаје се одељак: „ОКВИР СЛОБОДНИХ НАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ”, који је одштампан у прилогу 1. овог правилника и чини његов саставни део.

У Програму наставе и учења за шести разред основног образовања и васпитања, на крају текста додаје се одељак: „ОКВИР СЛОБОДНИХ НАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ”, који је одштампан у прилогу 2. овог правилника и чини његов саставни део.

Члан 2.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије – Просветном гласнику”, а примењује се почев од школске 2022/2023. године.

Оквир слободних наставних активности

ОПШТЕ УПУТСТВО ЗА ОСТВАРИВАЊЕ СЛОБОДНИХ НАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ ОД ПЕТОГ ДО ОСМОГ РАЗРЕДА ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Концепт и сврха слободних наставних активности

Слободне наставне активности (у даљем тексту СНА), су део плана наставе и учења који школа планира Школским програмом и Годишњим планом рада. Ученици у сваком разреду, од петог до осмог, бирају један од три програма СНА који школа нуди што значи да ће сваки ученик током другог циклуса основног образовања и васпитања похађати четири различита програма. Ученици и њихови родитељи се пре избора упознају са понуђеним програмима на часу одељенског старешине, на родитељском састанку, путем сајта школе, лифлета и др. Одабрани програми СНА су за ученика обавезни а успех се изражава описном оценом и не утиче на општи успех.

Програми СНА које је припремио Завод дати су у две групе. Прву чине програми намењени ученицима 5. и 6. разреда, а другу 7. и 8.

У првој групи су Вежбањем до здравља, Животне вештине и Медијска писменост, а у другој Предузетништво, Моја животна средина и Уметност. Стручна друштва су за ученике 5. и 6. разреда припремила Домаћинство, Цртање сликање и вајање, Чуvari природе, Музиком кроз живот и Сачувајмо нашу планету, а за ученике 7. и 8. разреда Филозофија са децом.

ПРОГРАМИ СЛОБОДНИХ НАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ

ПЕТИ РАЗРЕД

1. ЖИВОТНЕ ВЕШТИНЕ

Циљ учења слободне наставне активности Животне вештине је да ученик овлада знањима, развије вештине и формира ставове који ће му омогућити да боље разуме различите животне ситуације и изазове, повећа капацитет да на одговоран начин брине о себи, другима и околини и понаша се у складу са културом безбедности.

Разред Пети или шести

Годишњи фонд 36

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ ИСХОДИ

На крају програма ученик ће бити у стању да: ТЕМЕ и

кључни појмови садржаја програма

Одговоран однос према здрављу

Компетенција за целоживотно учење

Сарадња

Решавање проблема

Одговорно учешће у демократском друштву

Рад са подацима и информацијама

Дигитална компетенција

Комуникација

Одговоран однос према околини – на одговоран начин брине о себи и околини и помаже другима у невољи;

– проналази релевантне и поуздане изворе информација од значаја за сналажење у свакодневним и ванредним животним ситуацијама;

– критички промишља и доноси одлуке уважавајући контекст ситуације, процену последица и најбољи интерес за себе, друге и околину;

– јасно изрази сопствене мисли и осећања, са пажњом слуша саговорника и комуницира са другима на конструктиван начин;

– сарађује са члановима групе којој припада и одупре се притиску групе на асертиван начин;

– организује своје свакодневне активности на продуктиван начин;

– препозна опасности и адекватно реагује;

– разликује ризично од превентивног и безбедног поступања пре, током и након елементарне непогоде;

– тумачи знакове опасности, посебно ЕОР и поступа у складу са упутствима надлежних служби;

– процени сопствене могућности и ограничења у решавању проблема и потражи одговарајућу помоћ кад процени да ситуација превазилази његове могућности;

– повезује информације од релевантних институција са потенцијалним ризицима и правилним реаговањем у кризним ситуацијама;

– образложи значај солидарности са људима у невољи;

– аргументује значај културе безбедности и пружања прве помоћи; **ВЕШТИНЕ ЗНАЧАЈНЕ ЗА УЧЕЊЕ, РАД И ДРУШТВЕНИ ЖИВОТ**

Вештине критичког мишљења, решавања проблема, доношења одлука.

Организационе вештине и вештине управљања временом.

Социо-емоционалне вештине: сарадња, комуникација, асертивност, решавање сукоба, препознавање сопствених и туђих

емоција, превазилажење стреса.

ВЕШТИНЕ ЗНАЧАЈНЕ ЗА ИЗГРАДЊУ КУЛТУРЕ БЕЗБЕДНОСТИ

Култура безбедности и надлежности за смањење ризика од катастрофа.

Климатске промене и заштита животне средине у контексту културе безбедности.

Општа безбедност: безбедност у саобраћају; знаци опасности и упозорења (зрачење, биолошка опасност, ЕОС

– експлозивни остаци рата, запаљиво, хемијски производи).

План комуникације и евакуације у случају несреће.

Елементарне непогоде: пожари, земљотреси, поплаве, екстремни метеоролошки услови.

Безбедност на води.

Прва помоћ.

- искаже афирмативни став о људима који су активисти Црвеног крста;
- наведе које надлежан за одређене ванредне ситуације и симулира позив хитним службама;
- доведе у везу заштиту животне средине са климатским променама и културом безбедности;
- разликује безбедно, небезбедно и ризично понашање у саобраћају и примењује мере заштите приликом вожње различитим превозним средствима;
- наброји правила којих се треба придржавати у комуникацији током несреће, наведе садржај торбе за случај несреће, поступа према плану евакуације и комуникације;
- наброји и објасни мере за ублажавања и смањења ризика од земљотреса, пожара, поплава и екстремних метеоролошких услова;
- разликује безбедна од небезбедних купалишта, објасни улогу спасиоца, поступа у складу са правилима понашања на купалиштима и демонстрира поступак самопомоћи у случају грча мишића у води;
- наведе принципе и демонстрира пружање прве помоћи на изабраном примеру.

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Програм слободне наставне активности Животне вештине, као и друге СНА, доприноси остваривању општих исхода образовања и васпитања и развоју кључних и међупредметних компетенција са фокусом на припрему ученика за изазове свакодневног живота. Ослонац за остваривање програма представљају опште упутство које се односи на све СНА, као и ово које изражава специфичности програма Животне вештине.

ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Програм садржи две тематске целине. Прва се односи на вештине које Светска здравствена организација идентификује као неопходне за успешан и здрав живот и које имају велику примену у различитим животним ситуацијама од области школовања, света рада до живота у заједници и успостављања односа са другим људима. Друга тема се односи на вештине које долазе до изражаја у ванредним животним ситуацијама као што су поплаве, пожари, екстремни климатски услови или саобраћајне незгоде. Фокус ове теме је изградња културе безбедности.

Свака тема се обрађује у току једног полугодишта с тим што наставник има слободу да унутар њих планира на који начин и са колико часова ће поједине кључне појмове садржаја обрађивати. Дубину и ширину обраде неког садржаја превасходно одређују исходи дати у програму, као и узраст ученика. Имајући у виду фонд часова, да би се достигли очекивани исходи, предност добијају материјали и активности који омогућавају да се истовремено ради на више кључних појмова. То је могуће не само за садржаје унутар једне теме већ се могу правити везе и између

тема, нпр. када се у обради садржаја који се односи на пожар од ученика тражи да користе вештине критичког мишљења, решавања проблема, доношења одлука, комуникације, сарадње, превазилажење стреса, што је садржај прве теме.

2. МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ

Циљ учења слободне наставне активности Медијска писменост је да подстакне развој медијске културе ученика и допринесе јачању способности разумевања, деконструкције и креирања медијских садржаја, које ће ученику помоћи за даљи когнитивни, емоционални и социјални развој у савременом медијацентричном окружењу.

Разред Пети или шести

Годишњи фонд часова 36

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ ИСХОДИ

На крају програма ученик ће бити у стању да: ТЕМЕ и кључни појмови садржаја

Компетенција за целоживотно учење

Комуникација

Рад са подацима

Дигитална компетенција

Решавање проблема

Сарадња

Одговорно учешће у демократском друштву

Одговоран однос према здрављу

Одговоран однос према околини

Естетичка компетенција

Предузимљивост и оријентација ка предузетништву – идентификује/процени комуникацијски процес у односу медији – публика (корисници);

- разликује традиционалне и нове медије поредећи начине пласирања порука;
- упореди основне особености различитих медија и изводи закључке о функцијама медија;
- опише и анализира своје медијске навике;
- разликује медијске садржаје од стварности, идентификујући их као конструкте стварности;
- деконструира једноставније примере медијских порука;
- одговорно креира једноставније медијске садржаје.

- критички вреднује оглашавање у различитим медијским садржајима и препознаје профит као основни циљ;
- наводи примере манипулације у медијским садржајима којима се подстичу куповина и потрошња, одређена осећања, вредности и ставови потрошача.
- разликује функције и могућности мобилних дигиталних платформи;
- идентификује недостатке и предности мобилног телефона као уређаја за комуницирање, информисање и забаву;
- препознаје сврху и начин функционисања претраживача „на мрежи” и агрегатора садржаја;
- вреднује и разврстава једноставније примере информација са интернета према изворима из којег потичу, делећи их на поуздане и непоуздане;
- препознаје ризично понашање на друштвеним мрежама. ПОЈАМ И ФУНКЦИЈЕ МЕДИЈА И Медији и публика (корисници).

Традиционални медији (штампа, радио, телевизија, филм)
и нови медији (интернет).

Улога и место медија у
савременом друштву.

Медијске навике (Мој медијски дан).

ДЕКОНСТРУКЦИЈА И КОНСТРУКЦИЈА МЕДИЈСКЕ ПОРУКЕ

Медијски садржаји као
конструкти стварности.

Деконструкција и конструкција медијских порука.

ОГЛАШАВАЊЕ

Комерцијални медијски
садржаји у различитим медијима
(рекламе, скривене поруке намењене пласирању
одређених идеја, садржаја и животних стилова).

Профит као циљ оглашавања.

МЕДИЈСКИ САДРЖАЈИ НА МОБИЛНИМ ДИГИТАЛНИМ ПЛАТФОРМАМА И ПРЕТРАЖИВАЊЕ НА ИНТЕРНЕТУ

Комуникација у дигиталном окружењу.

Поузданост и веродостојност информација на интернету.

Претраживачи „на мрежи” и агрегатори садржаја.

Вредновање и селекција

доступних информација.

Персонализована претрага на

Гуглу.

Анализа апликација на мобилном телефону.

Зависност од мобилних телефона.

УПУТСТВО ЗА МЕТОДИЧКО-ДИДАКТИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Програм слободне наставне активности Медијска писменост доприноси остваривању општих исхода другог циклуса образовања и васпитања, као и развоју кључних и међупредметних компетенција. Ослонац за остваривање програма представљају опште упутство које се односи на све СНА, као и ово које изражава специфичности програма Медијска писменост.

ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Програм се ослања на компетенције развијене у првом циклусу образовања и васпитања, теме и активности изборног програма Грађанско васпитање у претходним разредима, као и на богато ваншколско искуство ученика и наставника са медијима.

Програм Медијска писменост обухвата четири тематске области. Услед уважавања методичког принципа поступности, наведене области обавезују утврђени редослед када је реч о прве две теме из програма (Појам медија и њихове функције и Деконструкција и конструкција медијске поруке.), а преостале две теме наставник може обрадити и другим редоследом, у складу са могућностима и интересовањима ученика, као и техничким могућностима и опремљеношћу дидактичким средствима.

3. ВЕЖБАЊЕМ ДО ЗДРАВЉА

Циљ учења слободне наставне активности Вежбањем до здравља је да ученик овлада знањима, развије вештине и формира ставове и вредности од значаја за одговоран однос према сопственом здрављу, физичком вежбању и здравим животним навикама.

Разред Пети или шести

Годишњи фонд 36 часова

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ

КОМПЕТЕНЦИЈЕ ИСХОДИ

На крају програма ученик ће бити у стању да: ТЕМЕ и кључни појмови садржаја

- Компетенција за целоживотно учење
- Комуникација
- Рад са подацима и информацијама

- Дигитална компетенција
- Решавање проблема
- Сарадња
- Одговоран однос према здрављу
- Одговоран однос према окоolini
- Одговорно учешће у демократском друштву – дефинише појам здравља, разликује физичко, ментално и социјално здравље и образлаже утицај вежбања на здравље;
- упореди специфичности вежбања у спорту и ван спорта;
- разликује правилно од неправилног вежбања и планира сопствене физичке активности у складу са потребама, могућностима и интересовањима;
- има увид у сопствене разлоге вежбања и истрајава у вежбању;
- препозна ситуације у којима не сме да вежба;
- препозна утицај различитих вежбања на физички изглед и здравље;
- повеже позитиван и негативан утицај вежбања на имунитет;
- поштује еколошка правила у средини где вежба;
- правилно поступа у пружању прве помоћи при повредама у вежбању;
- критички вреднује идеале физичког изгледа који се намећу као и начине за њихово достизање;
- користи поуздане изворе информација о утицају исхране и вежбања на здравље и физички изглед;
- разликује добро од лошег држања тела и коригује сопствено држање тела;
- препозна ризике гојазности и мршавости;
- наведе принципе правилне исхране и примењује их у свом свакодневном животу;
- критички се односи према рекламираним производима животних намирница;
- аргументовано дискутује о физичким активностима и начину исхране и ризицима неодговарајућих дијета;
- доведе у везу вежбање са правима детета;
- аргументује значај вежбања после болести и неких повреда;
- поштује потребе и могућности различитих учесника у вежбању и наведе примере равноправности и неравноправности у спорту;
- преферира физичке активности на свежем ваздуху са другом децом у односу на седење код куће за компјутером.

ВЕЖБАЊЕ, ЗДРАВЉЕ И ЖИВОТНА СРЕДИНА

Појам и врсте здравља, начини његовог праћења и чувања.

Утицај вежбања на здравље, раст и развој. Људско тело

и вежбање – кости, зглобови, мишићи.

Специфичности вежбања у и ван спорта.

Правилно и неправилно вежбање.

Мотивација за вежбање и фактори који утичу на одустајање.

Када не треба вежбати.

Вежбање и имунитет.

Значај вежбања на чистом ваздуху.

Вежбање и очување животне средине.

Повреде при вежбању и прва помоћ.

ИСХРАНА И ВЕЖБАЊЕ

Исхрана као извор енергије.

Карактеристике основних животних намирница
важних за вежбање.

Гојазност и мршавост – ризици и компликације.

Како и где се информишемо о здравом начину исхране.

Производи који се рекламирају, а треба их избегавати.

Различите врсте дијета и њихови позитивни
и негативни ефекти.

Правилна исхрана пре и после вежбања.

ВЕЖБАЊЕ И ФИЗИЧКИ ИЗГЛЕД

Идеал физичког изгледа некад и сад.

Правилно држање тела и физички изглед.

Претерана употреба дигиталних технологија и
последице на здравље и физички изглед.

Утицај вежбања и здравих начина живота на физички изглед.

У ВЕЖБАЊУ ЈЕДНАКИ

Остваривање права детета на раст, развој, здравље,
игру и дружење кроз вежбање прилагођено могућностима
и потребама.

Доступност опреме и простора за вежбање.

Родна (не)равноправност у вежбању и спорту.

Вежбање после болести и повреда.

Значај вежбања за особе са сметњама у развоју и

инвалидитетом и спортови прилагођени њиховим могућностима.

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Концепт слободне наставне активности Вежбањем до здравља припремљен је у складу са Законом о основама система образовања и васпитања у коме се наводи као један од циљева развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности, као и општа међупредметна компетенција одговоран однос према здрављу.

Истраживања спроведена на школској популацији показала су да ученици немају довољно физичке активности, посебно на свежем ваздуху и да се често неправилно хране. Ученици у 5. и 6. разреду су у узрасту када формирају однос према вежбању и потребно је да добију шири контекст физичког вежбања које се не повезује само са спортом већ са правом на развој и здравље.

4. ЦРТАЊЕ, ВАЈАЊЕ И СЛИКАЊЕ

Циљ учења слободне наставне активности Цртање, вајање и сликање је да ученик кроз ликовни рад развија стваралачко мишљење и унапређује визуелно опажање, естетичке критеријуме и способност ликовног изражавања.

Разред Пети или шести

Годишњи фонд 36

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ ИСХОДИ

На крају програма ученик ће бити у стању да: ТЕМЕ и

кључни појмови садржаја програма

Компетенција за учење

Естетичка компетенција

Комуникација

Решавање проблема

Рад са подацима и информацијама

Одговоран однос према здрављу

Одговоран однос према околини

Сарадња

Дигитална компетенција

Предузимљивост и оријентација према предузетништву

Одговорно учешће у демократском друштву – црта креирајући линије различитих вредности комбиновањем материјала, угла и притиска

- прибора/материјала;
- црта према задатом моделу приказујући односе величина које опажа;
- илуструје причу, бајку или песму одабраном цртачком техником;
- обликује, према моделу, фигуре од меког материјала стилизујући сложени облик;
- обликује, у самосталном и тимском раду, скулптуре или употребне предмете од материјала за рециклажу;
- наслика ликовни рад према задатом или одабраном моделу приказујући тонове које опажа;
- обликује стварне и имагинарне текстуре и облике одабраном цртачком, сликарском или вајарском техником;
- изрази цртежом, сликом и скулптуром машту, сећање, емоције, интересовања или утисак о уметничком делу;
- обликује употребне предмете примењујући најмање једну хоби технику;
- разликује цртачке, сликарске и вајарске технике, материјал и прибор;
- чисти радну површину, простор и прибор по завршетку сваког рада;
- учествује у активностима које доприносе добробити школе и локалне заједнице. ЦРТАЊЕ

Својства линија.

Врсте цртежа.

Цртачке технике.

ВАЈАЊЕ

Својства облика.

Стилизовање облика. Вајарске технике.

СЛИКАЊЕ

Примарне, секундарне и терцијарне боје.

Локални тон.

Сликарске технике.

УПУТСТВО ЗА МЕТОДИЧКО-ДИДАКТИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Програм слободне наставне активности Цртање, сликање и вајање омогућава ученицима петог или шестог разреда да кроз ликовне радионице и индивидуалне и тимске ликовне пројекте развијају

стваралачко мишљење и вештине које су им неопходне за свакодневни живот и наставак школовања.

У првој колони табеле наведене су међупредметне компетенције које је неопходно развијати код ученика, како у настави свих предмета, тако и током слободних наставних активности. У другој колони су наведени исходи учења за крај разреда, који прописују шта је сваки ученик способан да уради по завршетку учења програма. Исходи су смерница за планирање активности ученика, а не одређују ниво постигнућа, јер је развој ученика индивидуалан. У трећој колони су наведене три теме: Цртање; Вајање и Сликање, као и кључни појмови садржаја програма који су смерница наставнику за одабир мотивационих садржаја и планирање наставе.

5. ЧУВАРИ ПРИРОДЕ

Циљ учења слободне наставне активности је да ученици стекну знања, понашање, ставове и вредности који су потребни за очување и унапређење животне средине, биодиверзитета, природе и одрживог развоја.

Разред Пети или шести

Годишњи фонд часова 36 часова

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ ИСХОДИ

По завршетку програма ученик ће бити у стању да: ТЕМЕ и кључни појмови садржаја

Компетенција за целоживотно учење

Комуникација

Рад са подацима и информацијама

Дигитална компетенција

Решавање проблема

Сарадња

Одговорно учешће у демократском друштву

Одговоран однос према здрављу

Одговоран однос према окоolini

Предузимљивост и оријентација ка предузетништву

Естетичка компетенција – препознаје проблем, планира стратегију решавања и решава проблем примењујући знања и вештине стечене у

оквиру различитих предмета и ваншколског искуства.

– прикаже и образложи резултате истраживања са аспеката очувања животне средине, биодиверзитета и здравља,

усмено, писано, графички или одабраном уметничком техником;

- користи ИКТ за комуникацију, прикупљање и обраду података и представљање резултата истраживања;
- вреднује утицај својих навика у заштити животне средине и биодиверзитета;
- активно учествује у акцијама које су усмерене ка заштити, обнови и унапређењу животне средине и биодиверзитета;
- повеже значај очувања животне средине и биодиверзитета са бригом о сопственом и колективном здрављу;
- одговорно се односи према себи, сарадницима, животној средини и културном наслеђу;
- аргументује своје ставове према еко-култури и култури свакодневног живљења;
- сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима, дајући лични допринос постизању задатог циља;
- критички процени сопствени рад и рад сарадника у групи;
- критички се односи према употреби и злоупотреби природе.

УПОЗНАЈ ЖИВИ СВЕТ СВОЈЕ ОКОЛИНЕ

Биодиверзитет и његов значај.

Истраживање биодиверзитета непосредне околине.

Мапирање врста.

ЗНАЧАЈ ЖИВОГ СВЕТА ЗА ЧОВЕКА

Лековите биљке.

Самоникле јестиве биљке.

Зачинске биљке

Аутохтоне расе и сорте.

Значај биљног покривача.

Утицај климатских промена на живи свет.

ПОМОЗИМО ДА ПРЕЖИВЕ

Угроженост врста.

Значај опрашивача.

Утицај пестицида на живи свет.

ЈА ЧУВАМ ПРИРОДУ

Природни ресурс Рационална употреба енергије.

Рационална употреба воде.

Понашање у природи.

Заштићене природне вредности.

Позитиван и негативан утицај човека на животну средину.

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Програм наставе и учења слободне наставне активности „Чувари природе” намењен је ученицима петог или шестог разреда. – Сврха програма је да ученици стекну кључне компетенције из области очувања животне средине и биодиверзитета, како би разумели узроке и последице различитих природних феномена и промена под дејством човека и предложили сврсисходне, алтернативне начине деловања и понашања.

ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

У програму су предложене четири теме: Упознај живи свет своје околине, Значај живог света за човека, Помозимо да преживе и Ја чувам природу.

Програм промовише истраживачки приступ у настави и примену образовања за одрживи развој. Уз помоћ наставника ученици могу да испланирају и реализују одређену активност или ураде експеримент/оглед и да то затим прикажу на начин који је примерен теми или спроведеној активности (писано, усмено, графички, одговарајућом уметничком техником, итд.). Наставну тему треба ученицима предочити у облику кратког уводног часа, али не у форми унапред задатих и/или очекиваних резултата дате активности, или стриктно формулисаног писаног упутства за рад. Наставник треба да дефинише задатак и покрене дискусију, да ученицима пружи прилику да сами покушају да испланирају, осмисле, ураде и својим речима опишу запажања и резултате које су добили, да ли су и где грешили, и на крају да то презентују пред одељењем или ширим аудиторијумом.

6. МУЗИКОМ КРОЗ ЖИВОТ

Циљ учења слободне наставне активности Музиком кроз живот је да ученик развија стваралачко и креативно мишљење кроз практичан рад, мотивацију, интелектуални, социјални, емоционални и морални развој, свест о сопственом здрављу, опажање, осетљивост за естетику, радозналост и самопоуздање како би био оспособљен за креативно решавање проблема и имао одговоран однос према очувању уметничког наслеђа и културе свога и других народа.

Разред Пети или шести

Годишњи фонд 36

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ ИСХОДИ

На крају програма ученик ће бити у стању да: ТЕМЕ и

кључни појмови садржаја програма

Компетенција за целоживотно учење

Естетичка компетенција

Решавање проблема

Комуникација

Сарадња

Рад са подацима и информацијама

Дигитална компетенција

Одговорно учешће у демократском друштву

Предузимљивост и оријентација ка предузетништву

Одговоран однос према здрављу

Одговоран однос према околини – примењује динамичко нијансирање при извођењу музичких дела;

- препознаје елементе динамике у свакодневном животу;
- анализира врсте такта и ритам у уметничким делима;
- препознаје боју тона у складу са садржајем композиције;
- изводи композиције домаћих и страних аутора самостално и у групи, користећи глас, покрет и инструменте;
- изводи двогласне и трогласне композиције домаћих и страних аутора;
- искаже своја осећања у току извођења музике;
- примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању;
- учествује у манифестацијама;
- користи различите технике телесних перкусија самостално и у групи;
- примењује технике правилног дисања у свакодневном животу;
- препознаје говор тела, свој и своје околине;
- контролише покрете користећи концентрацију;
- сарађује са члановима групе којој припада, поштујући различитости;
- процени сопствене могућности у примени телесних перкусија;
- самостално осмишљава и импровизује покрете за ритмичке аранжмане;
- контролише сопствене покрете у циљу боље координације;
- својим речима објасни значај телесних перкусија на у сваком смислу;
- критички анализира своје и туђе извођење;
- истражи и објасни шта је музичка критика и која је њена улога;
- објасни и примени различите технике критичког мишљења;
- самостално поставља питања везана за дату тему;
- аргументовано искаже утисак о слушаним делима;
- вербализује свој доживљај музике;
- искаже свој доживљај музике кроз друге уметности.

- критички просуђује утицај музике на здравље ;
- разуме и користи интеркултурални дијалог
- примењује различите врсте писмености (језичке, медијске, културне, научне...);
- разуме концепт инклузије и осетљив је према различитостима;
- самостално анализира музичка дела, користећи научене технике критичког мишљења;

ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ

Проширивање знања о музичким елементима.

Изражајна својства динамике.

Врста, карактер и примена темпа.

Тон: боја и текстура

Ритам: дводелни, троделни, четвороделни и мешовити.

Повезивање звука и ритма.

Примена динамике, темпа и ритма у свакодневном животу

Проширивање искуства ученика у коришћењу

различитих музичких средстава за рад у процесу музичког изражавања и обликовања;

Индивидуално и групно певање. Двоглас. Троглас.

Индивидуално и групно свирање.

УПУТСТВО ЗА МЕТОДИЧКО-ДИДАКТИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Програм слободне наставне активности Музиком кроз живот даје могућност заинтересованим ученицима да могу у целости изразити своје креативне потенцијале и тако у потпуности искористити планиране садржаје програма музичке културе. Омогућава ученицима: да упознају културу и уметност свог народа; да уче како да користе разноврсне, релевантне и поуздане податке и информације за истраживачки и стваралачки рад; да ефикасно сарађују и комуницирају; да развијају критичко мишљење, конструктивно размењују мишљења и формирају позитивне вредносне ставове са циљем очувања културе и идентитета, развијања самопоуздања и самопоштовања, поштовања и заштите људских права; да развијају радозналост, мотивацију, као и афинитет према култури и уметности; да се изражавају у одабраним уметничким дисциплинама и медијима.

Ослонац за остваривање програма представљају опште упутство које се односи на све СНА, као и ово које изражава специфичности програма Музиком кроз живот.

Активности и методе које су погодне за реализацију овог програма су: креативне радионице, рад на пројекту, покретање акција, реаговање на одређене теме, дискусије, дебате, играње улога,

анализа информација, истраживање и анализа добијених резултата, прављење досијеа, вртлог идеја, студије случаја, промоције, организовање кампања и сл. Погодне технике критичког мишљења које могу да се успешно користе, дрво проблема, грозд техника, brainstorming, шест шешира... При реализацији сложенијих активности (на пример, приликом сарадње са локалним/уметничким/културним институцијама) прати се и вреднује ток организације, међусобна сарадња ученика, поштовање процедура, уочавање тешкоћа, идентификација више различитих решења за уочени проблем, идентификација могућих помагача, овладавање вештином евалуације и вештином презентације постигнутог, размена искуства између група. Свака активност доприноси остварењу задатака.

7. САЧУВАЈМО НАШУ ПЛАНЕТУ

Циљ учења слободне наставне активности Сачувајмо нашу планету јесте развијање функционалне писмености из области заштите животне средине, разумевање односа човек – природа са циљем бољег схватања света који га окружује, лакше сналажење у природном и социјалном окружењу и формирање одговорног и активног појединца у циљу разумевања и примене концепта одрживог развоја.

Разред: 5 Пети

Годишњи фонд: 36 36

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ ИСХОДИ

На крају програма ученик ће бити у стању да: ТЕМЕ и кључни појмови садржаја програма

Компетенција за целоживотно учење

Естетичка компетенција

Решавање проблема

Комуникација

Сарадња

Рад са подацима и информацијама

Дигитална компетенција

Одговорно учешће у демократском друштву

Предузимљивост и оријентација ка предузетништву

Одговоран однос према здрављу

Одговоран однос према околини – наведе основне појмове о животној средини;

– наведе примере утицаја човека на животну средину;

– уочи узрочно-последичне везе и односе на релацији човек и животна средина;

– препозна проблеме у локалној средини на основу концепта одрживог развоја;

– активно и одговорно управља и решава интегративне пројектне задатке;

– повезује хоризонтално и вертикално знања о одрживом коришћењу ресурса и користи холистички приступ

у решавању проблема одрживог развоја;

– развија ставове и вредности о очувању животне средине кроз решавање проблема на локалитету;

– емоционално реагује на проблеме локалног окружења;

– схвати и разуме поделу и значај природних ресурса

– разликује обновљиве од необновљивих природних ресурса;

– препозна и наводи примере обновљивих и необновљивих природних ресурса;

– критички се односи према нерационалном коришћењу необновљивих природних ресурса;

ПОЛОЖАЈ И УЛОГА ЧОВЕКА У ПРИРОДИ

Основни појмови из области животне средине.

Утицај човека на животну средину.

Концепт одрживог развоја.

Спровођење акција у заштити и очувању

животне средине (мали пројекти).

ПРИРОДНА БОГАТСТВА (РЕСУРСИ) И ОДРЖИВО

КОРИШЋЕЊЕ

Природни ресурси (богатства) – дефиниција, подела и значај.

Обновљиви и необновљиви природни ресурси.

Жива бића као природни ресурс (мали пројекти).

Одрживо коришћење ресурса.

– наведе изворе и последице загађења природне средине

– разликује изворе и врсте загађења;

– анализира из различитих углова утицај загађења на живи свет;

– разврстава изворе загађења;

– истражи изворе загађења у локалној средини;

– наведе примере последица стварања озонских рупа и других глобалних проблема на животну средину;

– уочава узрочно последичне везе између глобалних и локалних проблема загађења и очувања природне средине;

– уочи повезаност природних, социјалних и економских фактора у очувању животне средине;

– креира решења за смањење загађења од отпада у оквиру пројеката;

– користи методе и алате истраживања на терену;

– прикупља податке из различитих извора уз критичко сагледавање и доношење закључка;

- разликује биодиверзитет од геодиверзитета;
 - идентификује и објашњава факторе који доводе до угрожавања биодиверзитета и геодиверзитета;
 - процењује негативан утицај појединих фактора на биодиверзитет и геодиверзитет у локалној средини;
 - наводи примере заштите биодиверзитета и геодиверзитета;
 - креира истраживачке задатке;
 - користи ИКТ приликом прикупљања информација и представљања резултата истраживања о геодиверзитету и биодиверзитету;
 - ради у тиму, размењује мишљење и учествује у акцијама очувања животне средине;
 - објашњава резултате истраживања повезаности геодиверзитета и биодиверзитета. ИЗВОРИ
- И ПОСЛЕДИЦЕ ЗАГАЂИВАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ**

Појам, извори и врсте загађивања.

Глобалне промене и глобалне последице.

Озонске рупе и последице на животну средину.

Смањење загађења од отпада.

БИОДИВЕРЗИТЕТ И ГЕОДИВЕРЗИТЕТ

Дефиниција биодиверзитета и геодиверзитета.

Угрожавање биодиверзитета и геодиверзитета.

Заштита биодиверзитета и геодиверзитета.

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Све су чешћи захтеви да процес наставе буде иновирани на такав начин да боље и успешније припреми младе људе за активан живот у друштву знања и рад у непосредном окружењу. У том смислу, кроз наставу се све више потенцира стицање процедуралних, контекстуалних и функционалних знања и развијање истраживачких вештина, ставова и вредности о околини, који су засновани на принципима одрживог развоја и одрживог образовања. Усредсређеност на исходе образовања и промене парадигме са бихевиоралног ка конструктивистичком и контекстуалном приступу у настави доприноси конструисању компетенција ученика, развијању критичког мишљења, флексибилности, предузетничких вештина, креативности, процени ризика, доношењу одлука, што се одражава на квалитет живота појединца и друштва у целини. Компетенцијски приступ захтева превазилажење оквира традиционалног предметног приступа и концепције преношења знања ка концепцији конструкције знања и захтева оријентацију образовног процеса ка већој партиципацији ученика у васпитно-образовном процесу, са посебним акцентом ка динамичнијем и ангажованијем интегрисању знања, вештина и ставова релевантних за различите реалне контексте који захтевају њихову функционалну примену. Наведени садржаји програма поседују теоријски приступ и приступ који је усмерен ка практичној реализацији ван учионице и

ка изради малих пројеката. Овако конципиран програм даје велике могућности наставницима и ученицима да га на креативан начин реализују сходно условима, могућностима и времену. Улога наставника је да уз примену различитих метода рада подстичу и усмеравају интересовање и креативност ученика у покушају да самостално објасне узроке и последице човековог дејства на животну средину. Оперативна разрада програмских садржаја препуштена је наставницима који сами креирају место извођења и број часова за одређене теме.

ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

У програму су предложене четири теме: ПОЛОЖАЈ И УЛОГА ЧОВЕКА У ПРИРОДИ, ПРИРОДНА БОГАТСТВА (РЕСУРСИ) И ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ, ИЗВОРИ И ПОСЛЕДИЦЕ ЗАГАЂИВАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ и БИОДИВЕРЗИТЕТ И ГЕОДИВЕРЗИТЕТ.

8. ПРОГРАМИ СЛОБОДНИХ НАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ КОЈЕ ЈЕ ПРИПРЕМИО ЗАВОД ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

ШЕСТИ РАЗРЕД

ЖИВОТНЕ ВЕШТИНЕ

Циљ учења слободне наставне активности Животне вештине је да ученик овлада знањима, развије вештине и формира ставове који ће му омогућити да боље разуме различите животне ситуације и изазове, повећа капацитет да на одговоран начин брине о себи, другима и околини и понаша се у складу са културом безбедности.

Разред Пети или шести

Годишњи фонд 36

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ ИСХОДИ

На крају програма ученик ће бити у стању да: ТЕМЕ и

кључни појмови садржаја програма

Одговоран однос према здрављу

Компетенција за целоживотно учење

Сарадња

Решавање проблема

Одговорно учешће у демократском друштву

Рад са подацима и информацијама

Дигитална компетенција

Комуникација

Одговоран однос према околини – на одговоран начин брине о себи и околини и помаже другима у невољи;

– проналази релевантне и поуздане изворе информација од значаја за сналажење у свакодневним и ванредним животним ситуацијама;

– критички промишља и доноси одлуке уважавајући контекст ситуације, процену последица и најбољи интерес за себе, друге и околину;

– јасно изрази сопствене мисли и осећања, са пажњом слуша саговорника и комуницира са другима на конструктиван начин;

– сарађује са члановима групе којој припада и одупре се притиску групе на асертиван начин;

– организује своје свакодневне активности на продуктиван начин;

– препозна опасности и адекватно реагује;

– разликује ризично од превентивног и безбедног поступања пре, током и након елементарне непогоде;

– тумачи знакове опасности, посебно ЕОР и поступа у складу са упутствима надлежних служби;

– процени сопствене могућности и ограничења у решавању проблема и потражи одговарајућу помоћ кад процени да ситуација превазилази његове могућности;

– повезује информације од релевантних институција са потенцијалним ризицима и правилним реаговањем у кризним ситуацијама;

– образложи значај солидарности са људима у невољи;

– аргументује значај културе безбедности и пружања прве помоћи;

– искаже афирмативни став о људима који су активисти Црвеног крста;

– наведе које надлежан за одређене ванредне ситуације и симулира позив хитним службама;

– доведе у везу заштиту животне средине са климатским променама и културом безбедности;

– разликује безбедно, небезбедно и ризично понашање у саобраћају и примењује мере заштите приликом вожње различитим превозним средствима;

– наброји правила којих се треба придржавати у комуникацији током несреће, наведе садржај торбе за случај несреће, поступа према плану евакуације и комуникације;

– наброји и објасни мере за ублажавање и смањења ризика од земљотреса, пожара, поплава и екстремних метеоролошких услова;

– разликује безбедна од небезбедних купалишта, објасни улогу спасиоца, поступа у складу са правилима понашања на купалиштима и демонстрира поступак самопомоћи у случају грча мишића у води;

– наведе принципе и демонстрира пружање прве помоћи на изабраном примеру. ВЕШТИНЕ
ЗНАЧАЈНЕ ЗА УЧЕЊЕ, РАД

И ДРУШТВЕНИ ЖИВОТ

Вештине критичког мишљења, решавања проблема,
доношења одлука.

Организационе вештине и вештине управљања временом.

Социо-емоционалне вештине: сарадња, комуникација,
асертивност, решавање сукоба, препознавање сопствених
и туђих емоција, превазилажење стреса.

ВЕШТИНЕ ЗНАЧАЈНЕ ЗА ИЗГРАДЊУ КУЛТУРЕ

БЕЗБЕДНОСТИ

Култура безбедности и надлежности за смањење
ризика од катастрофа.

Климатске промене и заштита животне средине у
контексту културе безбедности.

Општа безбедност: безбедност у саобраћају; знаци опасности
и упозорења (зрачење, биолошка опасност,

ЕОС – експлозивни остаци рата, запаљиво, хемијски производи).

План комуникације и евакуације у случају несреће.

Елементарне непогоде: пожари, земљотреси, поплаве,
екстремни метеоролошки услови.

Безбедност на води.

Прва помоћ.

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Програм слободне наставне активности Животне вештине, као и друге СНА, доприноси остваривању општих исхода образовања и васпитања и развоју кључних и међупредметних компетенција са фокусом на припрему ученика за изазове свакодневног живота. Ослонац за остваривање програма представљају опште упутство које се односи на све СНА, као и ово које изражава специфичности програма Животне вештине.

ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Програм садржи две тематске целине. Прва се односи на вештине које Светска здравствена организација идентификује као неопходне за успешан и здрав живот и које имају велику примену у различитим животним ситуацијама од области школовања, света рада до живота у заједници и

успостављања односа са другим људима. Друга тема се односи на вештине које долазе до изражаја у ванредним животним ситуацијама као што су поплаве, пожари, екстремни климатски услови или саобраћајне незгоде. Фокус ове теме је изградња културе безбедности.

9. МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ

10.

Циљ учења слободне наставне активности Медијска писменост је да подстакне развој медијске културе ученика и допринесе јачању способности разумевања, деконструкције и креирања медијских садржаја, које ће ученику помоћи за даљи когнитивни, емоционални и социјални развој у савременом медијацентричном окружењу.

Разред Пети или шести

Годишњи фонд часова 36

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ ИСХОДИ

На крају програма ученик ће бити у стању да: ТЕМЕ и кључни појмови садржаја

Компетенција за целоживотно учење

Комуникација

Рад са подацима

Дигитална компетенција

Решавање проблема

Сарадња

Одговорно учешће у демократском друштву

Одговоран однос према здрављу

Одговоран однос према окоolini

Естетичка компетенција

Предузимљивост и оријентација ка предузетништву – идентификује/процени комуникацијски процес у односу медији – публика (корисници);

- разликује традиционалне и нове медије поредећи начине пласирања порука;
- упореди основне особености различитих медија и изводи закључке о функцијама медија;
- опише и анализира своје медијске навике;
- разликује медијске садржаје од стварности, идентификујући их као конструкте стварности;
- деконструише једноставније примере медијских порука;

– одговорно креира једноставније медијске садржаје. ПОЈАМ И ФУНКЦИЈЕ МЕДИЈА И

Медији и публика (корисници).

Традиционални медији

(штампа, радио, телевизија, филм) и нови медији

(интернет).

Улога и место медија у

савременом друштву.

Медијске навике (Мој медијски дан).

ДЕКОНСТРУКЦИЈА И КОНСТРУКЦИЈА

МЕДИЈСКЕ ПОРУКЕ

Медијски садржаји као

конструкти стварности.

Деконструкција и конструкција медијских порука.

– критички вреднује оглашавање у различитим медијским садржајима и препознаје профит као основни циљ;

– наводи примере манипулације у медијским садржајима којима се подстичу куповина и потрошња, одређена осећања, вредности и ставови потрошача.

– разликује функције и могућности мобилних дигиталних платформи;

– идентификује недостатке и предности мобилног телефона као уређаја за комуницирање, информисање и забаву;

– препознаје сврху и начин функционисања претраживача „на мрежи” и агрегатора садржаја;

– вреднује и разврстава једноставније примере информација са интернета према изворима из којег потичу, делећи их на поуздане и непоуздане;

– препознаје ризично понашање на друштвеним мрежама. ОГЛАШАВАЊЕ

Комерцијални медијски

садржаји у различитим медијима (рекламе, скривене поруке намењене пласирању одређених идеја, садржаја и животних стилова).

Профит као циљ оглашавања.

тицај медијских садржаја на осећања, вредности и понашање публике – куповину и потрошњу.

МЕДИЈСКИ САДРЖАЈИ НА МОБИЛНИМ

ДИГИТАЛНИМ ПЛАТФОРМАМА И ПРЕТРАЖИВАЊЕ

НА ИНТЕРНЕТУ

Комуникација у дигиталном окружењу.

Поузданост и веродостојност информација на интернету.

Претраживачи „на мрежи” и агрегатори садржаја.

Вредновање и селекција

доступних информација.

Персонализована претрага на

Гуглу.

Анализа апликација на мобилном телефону.

Зависност од мобилних телефона.

УПУТСТВО ЗА МЕТОДИЧКО-ДИДАКТИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Програм слободне наставне активности Медијска писменост доприноси остваривању општих исхода другог циклуса образовања и васпитања, као и развоју кључних и међупредметних компетенција. Ослонац за остваривање програма представљају опште упутство које се односи на све СНА, као и ово које изражава специфичности програма Медијска писменост.

ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Програм се ослања на компетенције развијене у првом циклусу образовања и васпитања, теме и активности изборног програма Грађанско васпитање у претходним разредима, као и на богато ваншколско искуство ученика и наставника са медијима.

Програм Медијска писменост обухвата четири тематске области. Услед уважавања методичког принципа поступности, наведене области обавезују утврђени редослед када је реч о прве две теме из програма (Појам медија и њихове функције и Деконструкција и конструкција медијске поруке), а преостале две теме наставник може обрадити и другим редоследом, у складу са могућностима и интересовањима ученика, као и техничким могућностима и опремљеношћу дидактичким средствима.

Основни задатак наставника који остварује овај програм је да подстиче интересовање ученика за аналитички приступ медијским садржајима и развија одговорно понашање ученика приликом креирања и објављивања медијских порука путем друштвених мрежа и телефонских апликација.

11. ВЕЖБАЊЕМ ДО ЗДРАВЉА

Циљ учења слободне наставне активности Вежбањем до здравља је да ученик овлада знањима, развије вештине и формира ставове и вредности од значаја за одговоран однос према сопственом здрављу, физичком вежбању и здравим животним навикама.

Разред Пети или шести

Годишњи фонд 36 часова

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ ИСХОДИ

На крају програма ученик ће бити у стању да: ТЕМЕ и кључни појмови садржаја

– Компетенција за целоживотно учење

– Комуникација

– Рад са подацима и информацијама

- Дигитална компетенција
- Решавање проблема
- Сарадња
- Одговоран однос према здрављу
- Одговоран однос према окоolini
- Одговорно учешће у демократском друштву – дефинише појам здравља, разликује физичко, ментално и социјално здравље и образлаже утицај вежбања на здравље;
- упореди специфичности вежбања у спорту и ван спорта;
- разликује правилно од неправилног вежбања и планира сопствене физичке активности у складу са потребама, могућностима и интересовањима;
- има увид у сопствене разлоге вежбања и истрајава у вежбању;
- препозна ситуације у којима не сме да вежба;
- препозна утицај различитих вежбања на физички изглед и здравље;
- повеже позитиван и негативан утицај вежбања на имунитет;
- поштује еколошка правила у средини где вежба;
- правилно поступа у пружању прве помоћи при повредама у вежбању;
- критички вреднује идеале физичког изгледа који се намећу као и начине за њихово достизање;
- користи поуздане изворе информација о утицају исхране и вежбања на здравље и физички изглед;
- разликује добро од лошег држања тела и коригује сопствено држање тела;
- препозна ризике гојазности и мршавости; **ВЕЖБАЊЕ, ЗДРАВЉЕ И ЖИВОТНА СРЕДИНА**

Појам и врсте здравља, начини његовог праћења и чувања.

Утицај вежбања на здравље, раст и развој.

Људско тело и вежбање – кости, зглобови, мишићи.

Специфичности вежбања у и ван спорта.

Правилно и неправилно вежбање.

Мотивација за вежбање и фактори који утичу на одустајање.

Када не треба вежбати.

Вежбање и имунитет.

Значај вежбања на чистом ваздуху.

Вежбање и очување животне средине.

Повреде при вежбању и прва помоћ.

ИСХРАНА И ВЕЖБАЊЕ

Исхрана као извор енергије.

Карактеристике основних животних намирница
важних за вежбање.

Гојазност и мршавост – ризици и компликације.

Како и где се информишемо о здравом начину
исхране. Производи који се рекламирају, а
треба их избегавати.

Различите врсте дијета и њихови позитивни и
негативни ефекти.

Правилна исхрана пре и после вежбања.

- наведе принципе правилне исхране и примењује их у свом свакодневном животу;
- критички се односи према рекламираним производима животних намирница;
- аргументовано дискутује о физичким активностима и начину исхране и ризицима неодговарајућих дијета;
- доведе у везу вежбање са правима детета;
- аргументује значај вежбања после болести и неких повреда;
- поштује потребе и могућности различитих учесника у вежбању и наведе примере равноправности и неравноправности у спорту;
- преферира физичке активности на свежем ваздуху са другом децом у односу на седење код куће за компјутером.

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Концепт слободне наставне активности Вежбањем до здравља припремљен је у складу са Законом о основама система образовања и васпитања у коме се наводи као један од циљева развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности, као и општа међупредметна компетенција одговоран однос према здрављу.

Истраживања спроведена на школској популацији показала су да ученици немају довољно физичке активности, посебно на свежем ваздуху и да се често неправилно хране. Ученици у 5. и 6. разреду су у узрасту када формирају однос према вежбању и потребно је да добију шири контекст физичког вежбања које се не повезује само са спортом већ са правом на развој и здравље.

Ослонац за остваривање програма представљају опште упутство које се односи на све СНА, као и ово које изражава специфичности програма Вежбањем до здравља.

12. ЦРТАЊЕ, ВАЈАЊЕ И СЛИКАЊЕ

Циљ учења слободне наставне активности Цртање, вајање и сликање је да ученик кроз ликовни рад развија стваралачко мишљење и унапређује визуелно опажање, естетичке критеријуме и способност ликовног изражавања.

Разред Пети или шести

Годишњи фонд 36

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ ИСХОДИ

На крају програма ученик ће бити у стању да: ТЕМЕ и

кључни појмови садржаја програма

Компетенција за учење

Естетичка компетенција

Комуникација

Решавање проблема

Рад са подацима и информацијама

Одговоран однос према здрављу

Одговоран однос према окоolini

Сарадња

Дигитална компетенција

Предузимљивост и оријентација према предузетништву

Одговорно учешће у демократском друштву – црта креирајући линије различитих вредности комбиновањем материјала, угла и притиска прибора/материјала;

– црта према задатом моделу приказујући односе величина које опажа;

– илуструје причу, бајку или песму одабраном цртачком техником;

– обликује, према моделу, фигуре од меког материјала стилизујући сложени облик;

– обликује, у самосталном и тимском раду, скулптуре или употребне предмете од материјала за рециклажу;

– наслика ликовни рад према задатом или одабраном моделу приказујући тонове које опажа;

– обликује стварне и имагинарне текстуре и облике одабраном цртачком, сликарском или вајарском техником;

– изрази цртежом, сликом и скулптуром машту, сећање, емоције, интересовања или утисак о уметничком делу;

– обликује употребне предмете примењујући најмање једну хоби технику;

– разликује цртачке, сликарске и вајарске технике, материјал и прибор;

- чисти радну површину, простор и прибор по завршетку сваког рада;
- учествује у активностима које доприносе добробити школе и локалне заједнице. ЦРТАЊЕ

Својства линија.

Врсте цртежа.

Цртачке технике.

ВАЈАЊЕ

Својства облика.

Стилизовање облика. Вајарске технике.

СЛИКАЊЕ

Примарне, секундарне и терцијарне боје.

Локални тон.

Сликарске технике.

УПУТСТВО ЗА МЕТОДИЧКО-ДИДАКТИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Програм слободне наставне активности Цртање, сликање и вајање омогућава ученицима петог или шестог разреда да кроз ликовне радионице и индивидуалне и тимске ликовне пројекте развијају стваралачко мишљење и вештине које су им неопходне за свакодневни живот и наставак школовања.

У првој колони табеле наведене су међупредметне компетенције које је неопходно развијати код ученика, како у настави свих предмета, тако и током слободних наставних активности. У другој колони су наведени исходи учења за крај разреда, који прописују шта је сваки ученик способан да уради по завршетку учења програма. Исходи су смерница за планирање активности ученика, а не одређују ниво постигнућа, јер је развој ученика индивидуалан. У трећој колони су наведене три теме: Цртање; Вајање и Сликање, као и кључни појмови садржаја програма који су смерница наставнику за одабир мотивационих садржаја и планирање наставе.

Ослонац за планирање и реализацију програма је опште упутство за све програме слободних наставних активности, као и упутство за програм Цртање, вајање и сликање, које ближе објашњава специфичност програма. Програм је конципиран тако да фаворизује ликовне активности ученика, повезивање њиховог школског и ваншколског искуства, учење путем ликовног истраживања и решавања ликовних проблема, сарадњу и употребу савремених технологија за учење и стваралачки рад.

Програм се не базира на коришћењу уџбеника и дидактичких материјала који су специјализовано за њих направљени, већ је потребно подстицати ученике да користе што различитије изворе и врсте информација, да их критички процењују, као и да их користе као подстицај за стварање оригиналног ликовног рада.

13. ЧУВАРИ ПРИРОДЕ

Циљ учења слободне наставне активности је да ученици стекну знања, понашање, ставове и вредности који су потребни за очување и унапређење животне средине, биодиверзитета, природе и одрживог развоја.

Разред Пети или шести

Годишњи фонд часова 36 часова

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ ИСХОДИ

По завршетку програма ученик ће бити у стању да: ТЕМЕ и кључни појмови садржаја

Компетенција за целоживотно учење

Комуникација

Рад са подацима и информацијама

Дигитална компетенција

Решавање проблема

Сарадња

Одговорно учешће у демократском друштву

Одговоран однос према здрављу

Одговоран однос према околини

Предузимљивост и оријентација ка предузетништву

Естетичка компетенција – препознаје проблем, планира стратегију решавања и решава проблем примењујући знања и вештине

стечене у оквиру различитих предмета и ваншколског искуства;

– прикаже и образложи резултате истраживања са аспеката очувања животне средине, биодиверзитета и

здравља, усмено, писано, графички или одабраном уметничком техником;

– користи ИКТ за комуникацију, прикупљање и обраду података и представљање резултата истраживања;

– вреднује утицај својих навика у заштити животне средине и биодиверзитета;

– активно учествује у акцијама које су усмерене ка заштити, обнови и унапређењу животне средине и биодиверзитета;

– повеже значај очувања животне средине и биодиверзитета са бригом о сопственом и колективном здрављу; УПОЗНАЈ ЖИВИ СВЕТ СВОЈЕ ОКОЛИНЕ

Биодиверзитет и његов значај.

Истраживање биодиверзитета непосредне околине.

Мапирање врста.

ЗНАЧАЈ ЖИВОГ СВЕТА ЗА ЧОВЕКА

Лековите биљке.

Самоникле јестиве биљке.

Зачинске биљке

Аутохтоне расе и сорте.

Значај биљног покривача.

Утицај климатских промена на живи свет.

ПОМОЗИМО ДА ПРЕЖИВЕ

Угроженост врста.

Значај опрашивача.

Утицај пестицида на живи свет.

- одговорно се односи према себи, сарадницима, животној средини и културном наслеђу;
- аргументује своје ставове према еко-култури и култури свакодневног живљења;
- сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима, дајући лични допринос постизању задатог циља;
- критички процени сопствени рад и рад сарадника у групи;
- критички се односи према употреби и злоупотреби природе.

ЈА ЧУВАМ ПРИРОДУ

Природни ресурси.

Рационална употреба енергије.

Рационална употреба воде.

Понашање у природи.

Заштићене природне вредности.

Позитиван и негативан утицај човека на животну средину.

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Програм наставе и учења слободне наставне активности „Чувари природе” намењен је ученицима петог или шестог разреда. – Сврха програма је да ученици стекну кључне компетенције из области очувања животне средине и биодиверзитета, како би разумели узроке и последице различитих природних феномена и промена под дејством човека и предложили сврсисходне, алтернативне начине деловања и понашања.

ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

У програму су предложене четири теме: Упознај живи свет своје околине, Значај живог света за човека, Помозимо да преживе и Ја чувам природу.

Програм промовише истраживачки приступ у настави и примену образовања за одрживи развој. Уз помоћ наставника ученици могу да испланирају и реализују одређену активност или ураде експеримент/оглед и да то затим прикажу на начин који је примерен теми или спроведеној активности (писано, усмено, графички, одговарајућом уметничком техником, итд.). Наставну тему треба ученицима предочити у облику кратког уводног часа, али не у форми унапред задатих и/или очекиваних резултата дате активности, или стриктно формулисаног писаног упутства за рад. Наставник треба да дефинише задатак и покрене дискусију, да ученицима пружи прилику да сами покушају да испланирају, осмисле, ураде и својим речима опишу запажања и резултате које су добили, да ли су и где грешили, и на крају да то презентују пред одељењем или ширим аудиторијумом.

14. МУЗИКОМ КРОЗ ЖИВОТ

Циљ учења слободне наставне активности Музиком кроз живот је да ученик развија стваралачко и креативно мишљење кроз практичан рад, мотивацију, интелектуални, социјални, емоционални и морални развој, свест о сопственом здрављу, опажање, осетљивост за естетику, радозналост и самопоуздање како би био оспособљен за креативно решавање проблема и имао одговоран однос према очувању уметничког наслеђа и културе свога и других народа.

Разред Пети или шести

Годишњи фонд 36

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ ИСХОДИ

На крају програма ученик ће бити у стању да: ТЕМЕ и

кључни појмови садржаја програма

Компетенција за целоживотно учење

Естетичка компетенција

Решавање проблема

Комуникација

Сарадња

Рад са подацима и информацијама

Дигитална компетенција

Одговорно учешће у демократском друштву

Предузимљивост и оријентација ка предузетништву

Одговоран однос према здрављу

Одговоран однос према околини – примењује динамичко нијансирање при извођењу музичких дела;

- препознаје елементе динамике у свакодневном животу;
- анализира врсте такта и ритам у уметничким делима;
- препознаје боју тона у складу са садржајем композиције;
- изводи композиције домаћих и страних аутора самостално и у групи, користећи глас, покрет и инструменте;
- изводи двогласне и трогласне композиције домаћих и страних аутора;
- искаже своја осећања у току извођења музике;
- примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању;
- учествује у манифестацијама;
- користи различите технике телесних перкусија самостално и у групи;
- примењује технике правилног дисања у свакодневном животу;
- препознаје говор тела, свој и своје околине;
- контролише покрете користећи концентрацију;
- сарађује са члановима групе којој припада, поштујући различитости;
- процени сопствене могућности у примени телесних перкусија;
- самостално осмишљава и импровизује покрете за ритмичке аранжмане;
- контролише сопствене покрете у циљу боље координације;
- својим речима објасни значај телесних перкусија на у сваком смислу;
- критички анализира своје и туђе извођење;
- истражи и објасни шта је музичка критика и која је њена улога;
- објасни и примени различите технике критичког мишљења;
- самостално поставља питања везана за дату тему;
- аргументовано искаже утисак о слушаним делима;
- вербализује свој доживљај музике;
- искаже свој доживљај музике кроз друге уметности.
- критички просуђује утицај музике на здравље ;
- разуме и користи интеркултурални дијалог;
- примењује различите врсте писмености (језичке, медијске, културне, научне...);
- разуме концепт инклузије и осетљив је према различитостима;

– самостално анализира музичка дела, користећи научене технике критичког мишљења.

ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ

Проширивање знања о музичким елементима.

Изражајна својства динамике.

Врста, карактер и примена темпа.

Тон: боја и текстура.

Ритам: дводелни, троделни, четвороделни и мешовити.

Повезивање звука и ритма.

Примена динамике, темпа и ритма у свакодневном животу.

Проширивање искуства ученика у коришћењу различитих музичких средстава за рад у процесу музичког изражавања и обликовања;

Индивидуално и групно певање. Двоглас. Троглас.

Индивидуално и групно свирање.

ТЕЛО КАО МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТ

Синхронизација различитих менталних и физичких капацитета.

Координација различитих менталних и физичких капацитета.

Правилно дисање.

Концентрација.

Говор тела.

Јачање одређених делова тела. Рефлекс. Пажња.

Брзина реаговања на различите захтеве из окружења.

Развој свесности о нашем телу, контроли покрета и јачању мишића, као и бољој координацији и балансу.

Стимулација и активација организма на психомоторном и когнитивном нивоу.

Истраживање унутрашњег ритма и звука свога тела.

Body percussion.

КРИТИЧКО МИШЉЕЊЕ КРОЗ МУЗИКУ

Технике критичког мишљења. Дрво проблема. Дебата

. Шест шешира. Мозгалица. Трибине.

Вештине критичког мишљења: комуникација, сарадња, препознавање проблема, решавање проблема.

Вештина постављања питања: меморијска, транслацијска, интерпретацијска, аналитичка, синтетичка, евалуацијска.

Обликовање оригиналног мишљења.

Музичка критика. Анализа композиције.

Развијање способности и интересовања за целоживотно образовање.

УПУТСТВО ЗА МЕТОДИЧКО-ДИДАКТИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Програм слободне наставне активности Музиком кроз живот даје могућност заинтересованим ученицима да могу у целости изразити своје креативне потенцијале и тако у потпуности искористити планиране садржаје програма музичке културе. Омогућава ученицима: да упознају културу и уметност свог народа; да уче како да користе разноврсне, релевантне и поуздане податке и информације за истраживачки и стваралачки рад; да ефикасно сарађују и комуницирају; да развијају критичко мишљење, конструктивно размењују мишљења и формирају позитивне вредносне ставове са циљем очувања културе и идентитета, развијања самопоуздања и самопоштовања, поштовања и заштите људских права; да развијају радозналост, мотивацију, као и афинитет према култури и уметности; да се изражавају у одабраним уметничким дисциплинама и медијима.

Ослонац за остваривање програма представљају опште упутство које се односи на све СНА, као и ово које изражава специфичности програма Музиком кроз живот.

15. САЧУВАЈМО НАШУ ПЛАНЕТУ

Циљ учења слободне наставне активности Сачувајмо нашу планету јесте развијање функционалне писмености из области заштите животне средине, разумевање односа човек – природа са циљем бољег схватања света који га окружује, лакше сналажење у природном и социјалном окружењу и формирање одговорног и активног појединца у циљу разумевања и примене концепта одрживог развоја.

Разред Шести

Годишњи фонд 36

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ ИСХОДИ

На крају програма ученик ће бити у стању да: ТЕМЕ и кључни појмови садржаја програма

Компетенција за целоживотно учење

Естетичка компетенција

Решавање проблема

Комуникација

Сарадња

Рад са подацима и информацијама

Дигитална компетенција

Одговорно учешће у демократском друштву

Предузимљивост и оријентација ка предузетништву

Одговоран однос према здрављу

Одговоран однос према околини – дефинише појмове и разуме разлике између појмова географски омотач, животна средина и природна средина;

- наведе примере повезаности и условљености литосфере, атмосфере, хидросфере и биосфере у оквиру географског омотача;
- наведе принципе одрживог развоја;
- уочи активности човека које доприносе одрживости животне средине;
- уочи узрочно последичне везе између активности човека и промена у животној средини;
- уочи повезаност природних, социјалних и економских фактора у очувању животне средине;
- процени и упореди различите утицаје човека на потрошњу ресурса и одлагање отпада;
- истражи изворе загађења у локалној средини;
- анализира узроке и последице загађења у локалној средини
- разврстава глобалне промене, упореди их и процени њихов утицај на животну средину
- кроз решење пројектних задатака идентификује разлоге, узроке и последице емисије штетних гасова;
- класификује изворе буке у локалном окружењу;
- наведе и аргументује могућа решења за заштиту од буке;
- класификује објекте геонаслеђа;
- издвоји критеријуме за издвајање објеката геонаслеђа као репрезентативних примера геодиверзитета;
- учествује у дебати о одрживом понашању у заштићеном подручја;
- графички прикаже промену броја заштићених биљних и животињских врста Србије у одређеном временском периоду;
- препозна на карти заштићена подручја из наше земље која имају међународни значај;

ОДРЖИВОСТ, ЖИВОТНА СРЕДИНА И УТИЦАЈ

ЧОВЕКА

Дефиниције географског омотача, животне средине и природне средине.

Узајамна повезаност у оквиру географског омотача.

Утицај човека на одрживост животне средине.

Спровођење акција – заштита и одрживост животне средине.

ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ОДРЖИВОСТИ

ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Глобалне промене у животној средини и њихове последице.

Смањење емисија штетних гасова.

Заштита од буке.

Комунална хигијена (акција).

Рециклажа (акција).

Спровођење акција – одговоран однос према одрживости животне средине.

- образлаже разлоге заштите појединих биљних и животињских врста у Србији;
- развија ставове и вредности о очувању животне средине кроз решавање проблема на локалитету;
- формулише истраживачки задатак кроз рад у групама;
- прикупи информације релевантне за истраживање;
- користи ИКТ приликом прикупљања информација и представљања резултата истраживања;
- учествује у акцијама које су усмерене ка заштити и очувању животне средине.

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Све су чешћи захтеви да процес наставе буде иновирани на такав начин да боље и успешније припреми младе људе за активан живот у друштву знања и рад у непосредном окружењу. У том смислу, кроз наставу се све више потенцира стицање процедуралних, контекстуалних и функционалних знања и развијање истраживачких вештина, ставова и вредности о околини, који су засновани на принципима одрживог развоја и одрживог образовања. Усредсређеност на исходе образовања и промене парадигме са бихевиоралног ка конструктивистичком и контекстуалном приступу у настави доприноси конструисању компетенција ученика, развијању критичког мишљења, флексибилности, предузетничких вештина, креативности, процени ризика, доношењу

одлука, што се одражава на квалитет живота појединца и друштва у целини. Компетенцијски приступ захтева превазилажење оквира традиционалног предметног приступа и концепције преношења знања ка концепцији конструкције знања и захтева оријентацију образовног процеса ка већој партиципацији ученика у васпитно-образовном процесу, са посебним акцентом ка динамичнијем и ангажованијем интегрисању знања, вештина и ставова релевантних за различите реалне контексте који захтевају њихову функционалну примену. Наведени садржаји програма поседују теоријски приступ и приступ који је усмерен ка практичној реализацији ван учионице и ка изради малих пројеката. Овако конципиран програм даје велике могућности наставницима и ученицима да га на креативан начин реализују сходно условима, могућностима и времену. Улога наставника је да уз примену различитих метода рада подстичу и усмеравају интересовање и креативност ученика у покушају да самостално објасне узроке и последице човековог дејства на животну средину. Оперативна разрада програмских садржаја препуштена је наставницима који сами креирају место извођења и број часова за одређене теме.

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Имајући у виду концепт програма, исходе и компетенције које треба развити, процес праћења и вредновања ученичких постигнућа се темељи на целовитом (холистичком) приступу и подстицању индивидуалног развоја и развијање свих потенцијала ученика (когнитивни, афективни и психомоторички домен).

Наставник треба континуирано да прати напредак ученика, који се огледа у начину на који ученици учествују у активностима, како прикупљају податке, како предвиђају последице, како критички промишљају, чиме се руководе у процесу доношења одлука, како комуницирају. Вредновање ученичких постигнућа врши се у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању, а успех се изражава описно (истиче се, добар и задовољава). Ученици свакако треба унапред да буду упознати шта ће се и на који начин пратити и вредновати. Ученик је активни субјект у процесу учења, вредновања и самовредновања сопствених постигнућа. Сама природа и концепција предмета и потенцирање на активном, пројектном и истраживачком приступу у стицању ученичких компетенција наглашава формативно оцењивање. Оно се исказује кроз: опис постигнућа ученика, опис ангажовања ученика у настави и препоруке за даље напредовање.